

**Dr. Reinhold Gestrich,
Ulm, Germania**

CRIZA ECONOMICĂ ȘI CRIZA SPIRITUALĂ A FAMILIEI ÎN RĂSĂRITUL ȘI APUSUL EUROPEI. POSIBILE REMEDII CREȘTINE

***Abstract:** One of the reasons of spiritual crisis of the family from Europe, nowadays, is represented by the diminution of birth rate caused by the family economical problems, by the feminist ambitions of mothers, using different contraceptive treatments, by the economical lacks and the spiritual death of the traditional village.*

On the other hand, the family as a social sacred space, recognizes a spiritual decadence without precedent in the history, the divorce affects today, in some countries, until 35% of the families. The remedies that the Church offers arises from the Gospel: family counseling, on Christians principles; children's education in the spirit of Christian tradition and of the social and moral perenial values, providing concrete support (accommodation, meal, medical treatment) in the social establishment of the Church.

***Keywords:** family, tradition, spiritual crisis, Christian remedies.*

În primul rând, trebuie arătat care sunt deosebirile între criza familiei din Germania și cea din România. Criza familiei arată cât de afectați sunt oamenii și că nu mai sunt dispuși să creeze o familie și să aibă un număr substanțial de copii.

Astăzi asistăm la o scădere a numărului de copii, fenomen care va conduce la faptul că în 2040 vor fi cu o cincime mai puțini copii decât în 2010 și așa mai departe... Copiii au început să lipsească din familia creștină de astăzi.

Acum o sută de ani, copiii veneau „de la sine“. În 1880, într-o familie se nășteau în medie șapte copii, în 1900, șase, iar în 1950, numărul lor a scăzut la cinci.

În ceea ce privește rata nașterilor de astăzi, România, Italia și Germania se află acum printre ultimele locuri ale Europei, cu numai 1,3 copii per cuplu, la vârsta de fertilitate a femeilor. În Germania, numărul gospodăriilor unde mai trăiesc două persoane sau chiar una a crescut la 70%. Între ele sunt multe femei cu un singur copil, fără soț.

a) Care sunt – în general – cauzele scăderii numărului nașterilor? Cauzele sunt multe...

1) Oamenii au așteptări mai mari de la viața lor; le trebuie mașină, electrocasnice, concediu, haine și casă. Nu vor să împartă averea lor cu prea mulți copii!

2) Oamenii doresc un viitor mai bun pentru copiii lor. Nu pot să-și permită educație universitară pentru mai mulți copii.

3) Oamenii nu mai au încredere în lumea aceasta, prevalează scepticismul în viitor, cu întrebarea: Putem noi să ne creștem bine copiii „în lumea aceasta, așa cum este“? (Poate au teamă de o dezvoltare rea ecologică, de pildă, teamă de încălzirea globală, poate au teamă de șomaj).

4) Femeile vor să aibă parte de o educație bună și doresc să se implice mai mult în viața profesională. Cu cât au mai mult succes, de pildă, în sistemul universitar sau chiar în industrie, cu atât scade dorința lor de a avea copii. Așadar, cariera profesională este, cam des, o piedică pentru familiile care ar trebui să aibă prunci.

5) Familiile nu primesc destul ajutor de la stat, pentru a armoniza munca profesională a ambilor soți și educația copiilor; lipsesc, de pildă, grădinițe pentru copii, care să fie gratuite (în Germania nu sunt gratuite).

6) Bunicii de cele mai multe ori nu sunt aproape, ca altădată, ci locuiesc în altă parte decât familiile fiilor lor și nu pot ajuta la creșterea nepoților.

7) Mortalitatea de la sate, unde copiii cresc „de la sine“ alături de rude și animalele din jurul casei, și anonimatul orașelor, unde apartamentele sunt scumpe și mici.

8) Răspândirea mijloacelor contraceptive, în mod deosebit „pilula“, care a avut efect distructiv asupra fertilității în Germania, odată cu apariția ei în anul 1973.

9) În România, criza socială și morală a familiei este agravată prin emigrarea părinților care, din cauza situației materiale precare, își permit numai unul sau cel mult doi copii.

10) În general, noi nu înțelegem acum, în momentul de față, destul de bine de ce familiile nu mai au copii ca altădată, când condițiile economice de acum o sută de ani, de pildă, nu au fost deloc mai bune. Dar, probabil, o să înțelegem mai bine după o sută de ani!

b) Căsătoria și familia

În fiecare caz, putem să spunem că reducerea numărului copiilor este cauza cea mai importantă care creează criza familiei. Copiii în număr mai mare au fost bucuria și biruința vieții comune, în căsătorie și familie. Factorii care generau acest efect s-au „diluțat”, astăzi.

Întrebăm: Care sunt alți factori neavantajoși pentru căsătorie, în general, astăzi?

De ce numărul divorțurilor a crescut (de pildă, în Germania, 33% din totalul căsătoriilor la vârsta reproductivă se desfac)? De ce trăiesc oamenii împreună fără a se căsători?

De ce trăiesc mulți oameni singuri, cu un copil, fără soț sau soție?

De ce este căsătoria într-o situație nu prea favorabilă?

1) Societatea modernă uneori lasă impresia că familia tradițională, adică o pereche căsătorită, cu copii, ar fi un model „demodat”.

2) A scăzut puterea Bisericii de a proteja căsătoriile ca „legământ sfânt” și de a sancționa divorțul.

3) A scăzut puterea societății de a proteja căsătoriile și de a pune obstacole în calea despărțirii soților.

4) Cu cât independența spirituală și morală a oamenilor crește, cu atât perechile sunt mai înclinate, în caz de criză, să decidă independent despre continuarea sau întreruperea căsătoriilor lor. Ele nu se mai gândesc uneori nici la legile tradiționale, nici la datoria personală pe care o au față de partener și nici la soarta copiilor.

5) Dorința oamenilor de a se lega, de a se lipi într-o alianță maritală care durează toată viața, nu mai este la fel de mare, ca altădată. Cu toate că 70% dintre oameni au respect pentru căsătorie și au dorința să fie odată căsătoriți, numărul persoanelor care sunt și rămân necăsătorite crește în Germania.

6) Copiii care cresc numai cu mamă sau numai cu tată nu sunt familiarizați cu modelul „familie” și „căsătorie”; probabil, ei nu vor fi înclinați să aibă încredere, la vârsta adultă, în modelul acesta.

7) În trecut, în mod deosebit pentru femei, căsătoria a fost un sprijin economic. Astăzi, independența economică a femeilor a crescut. Multe femei preferă să aibă un job bun și să rămână nemăritate și fără copii.

8) Cu toate că majoritatea oamenilor acceptă că un partener de viață este un lucru important pentru ele, crește mereu numărul familiilor în care trăiește numai o singură persoană.

9) Lumea economică capitalistă a schimbat locuri de muncă, altădată nelimitate, în locuri de muncă temporal limitate, așa că în Europa, 63% dintre oamenii cu vârste între 25 și 49 de ani muncesc în locuri temporal limitate, fapt care este în stare să destabilizeze familiile și să influențeze negativ decizia tinerilor pentru căsătorie.

10) Internetul astăzi, cu servicii de mijlocire a partenerilor, apare ca o invitație imorală pentru a schimba parteneri în fiecare săptămână, fenomen tot mai dezvoltat, din păcate.

Așadar, putem să spunem că familia nu este într-o stare prea bună astăzi.

Există țări cu o stare bună a familiei? În vestul Franței și în Anglia, familiile au în medie 2,2 copii. Cum este situația în Africa? În acest continent, unde se nasc între 5 și 10 copii per pereche, nașterile încep la vârsta de 14 ani a mamelor. Așadar, familiile nu sunt „sănătoase“ deloc. Fetele sunt silite să se căsătorească mult prea devreme. Aceste căsătorii sunt organizate de către părinți, cu scopul de a-și proteja fetele împotriva abuzului sexual. Mai târziu, adesea, fetele sunt părăsite de bărbați, iar copiii cresc cu bunicii. Natalitatea africană sau asiatică este, de cele mai multe ori, o expresie a mizeriei cotidiene și o expresie a condițiilor extrem de sărace, unde femeile nu au acces la minime condiții sanitare și de igienă sau, dacă le au, nu le folosesc. Natalitatea uriașă din Africa este cauza multor probleme pentru viitor și nu ne dă deloc un motiv să avem încredere în îmbunătățirea vieții oamenilor de pe acest continent. Totuși, se pare că oamenii care trăiesc în astfel de condiții, săraci în general, sunt mai fericiți decât oamenii din Europa!

c) Remediile...

...sunt greu de găsit. Ca Biserică, nu putem să facem prea mult. Cel puțin în Germania, bisericile nu mai sunt o putere publică. Vocea Bisericii în România însă se bucură de o influență mult mai mare. Pretutindeni, în ambele țări, ca Biserică nu putem să schimbăm condițiile economice, nu

putem prea mult ridica starea morală, nu putem influența decisiv numărul copiilor care se nasc. Dar putem să fim un sprijin pentru familiile normale, sănătoase și, în mod deosebit, pentru familiile aflate în criză.

Biserica poate oferi: seminare pentru tinerii care se pregătesc pentru căsătorie în fața lui Dumnezeu. Bisericile pot oferi creștinilor asistență duhovnicească în cele mai importante momente ale vieții, prin Botez, Nuntă, înmormântare.

d) Un exemplu din Germania: Centrul pentru familie din Ulm

În suburbia unde locuiesc, la marginea orașului Ulm, Biserica Evanghelică a înființat în ultimul an un „centru pentru familie“. Acolo se află o grădiniță pentru copii în vârstă de un an. De asemenea, sunt camere pentru grupuri, unde mame cu bebeluși mici pot să se întâlnească. În centrul acesta sunt încăperi pentru consiliere (diaconală, psihologică, matrimonială). Există și o sală pentru cursuri diferite, care sunt un sprijin pentru familii, de pildă, despre educație și o sală pentru festivități, unde familiile pot să sărbătorească. Avem și o cofetărie unde se întâlnesc persoane mai în vârstă, după-amiaza. Centrul oferă îngrijirea copiilor și în timpul vacanțelor școlare.

Aceste activități au în vedere faptul că viața familială și munca profesională să fie mai bine armonizate.

Centrul evanghelic pentru familii din parohia mea din Ulm a fost înființat, pentru că știm că astăzi majoritatea familiilor au nevoie de sprijin. Centrul funcționează cu patru direcții: *îngrijirea copiilor* (datorie a Bisericii încă din vechime, „Kindergarten“); *educația* (sprijin pentru abilitatea pedagogică a părinților); *întâlnirea* (învingerea singurătății multor persoane care trăiesc cu copii, dar fără partener); *consilierea* (cu sfaturi pentru cei nesfătuiți).

Centrul pentru familie consumă anumite sume, și banii trebuie fie bine cheltuiți. Cheltuielile devin ne semnificative însă, fiindcă Centrul pentru familie este ca o „Biserică pentru lume“ sau o „Biserică pentru societate“. Oameni de religii diferite sau fără religie pot să se folosească de acest centru.

Acest centru este o casă a Bisericii unde credința, la început mică, se cultivă și crește cu timpul, iar încrederea oamenilor (uneori inconștientă) în Biserică, percepută ca expresie a iubirii dumnezeiești, joacă un rol mare. Din aceste motive, Centrul pentru familie este un mare succes.